

Z ÚST NEMLUVŇAT A KOJENCŮ

Ž 8,3

kázání ze soboty 13. 9. 2014 – br. Michal Balcar

Úvod

Letos se nám ve sboru rodí děti. Nejsem schopen posoudit, jestli je to běžné vinohradské tempo, ale mám pocit, že ne. Děti jsou požehnání a Boží dar. Děti jsou to nejlepší, co vás může potkat. O tom není sporu. S tím nelze polemizovat.

Nicméně... Když vás vzbudí potřetí během noci řev, začnete všechny tyhle nezpochybnitelné pravdy vidět v jiném světle. A jen co zaberete, ozve se kňourání a kníkání a vám připadá, že jste oko zamhouřili sotva na pět minut. Ne nadarmo se říká, že nejkrásnější věta, která ženě vyjadřuje lásku zní: "Spi dál, já tam půjdu..."

Jenže – milé maminky a tatínkové čerství, milé babičky a dědečkové, milé maminky a tatínkové budoucí, až příště uslyšíte dětský křik, až vám budou uši zaléhat, vězte, že má hlubší teologický význam, a já bych vás o tom rád ve svém dnešním kázání přesvědčil.

Text a poznámky k němu

"Ústy nemluvňat a kojenců jsi vybudoval mocný val proti svým protivníkům a zastavil nepřítelů planoucího pomstou." Mám za to, že se jedná o jeden z nejneobvyklejších a nepřekvapivějších veršů, které vůbec v Bibli jsou. Osmý žalm je žalm Davidův a David v něm staví kontrasty. Ve třetím verši jsou to Boží protivníci, nepřátelé planoucí pomstou a proti nim stojí Boží armáda – nemluvňat a kojenců.

Obě hebrejská slova jsou vlastně synonymická a obě označují kojence, tedy dítě, které je, co se týče potravy, závislé na své matce, a velmi pravděpodobně dítě, které nemluví. Nakonec, to přesně označuje i český termín nemluvně. Dítě, o kterém mluvíme, je tedy dítětem závislým na své matce a na svém otci a současně také dítětem, které ještě nedokáže mluvit a se svým okolím komunikuje zatím pouze neverbálně. K obou myšlenkám se ještě vrátíme.

Zajímavé také je, že nemluvňata a kojenci jsou těmi, kdo se staví proti nepřátelům samotného Boha. Ne proti nepřátelům lidským. Jak proti nim bojují? Svými ústy. Ústy, která ještě nedokážou mluvit, nedokážou nadávat, nedokážou kázat, nedokážou zpívat. Dokážou pouze plakat a později také smát se.

ČEP překládá tak, že děti svými ústy vybudují mocný val proti Božím nepřátelům, ale slovo val je uvedené kurzívou. To znamená, že je doplněné a v původním textu není. Původně tedy celý verš zní. "Z úst nemluvňat a kojenců jsi postavil svou moc/sílu..." Jenže jak je to možné?

Kontext našeho verše je také zajímavý. 8. žalm oslavuje Boží velikost a jeho stvořitelskou moc. Kdybychom hleděli na jeho strukturu, zjistíme, že se střídají verše promlouvající o Bohu a ty, které mluví o člověku.

Verš 2. mluví o Bohu, verš třetí o lidských dětech, verš 4. o Boží stvořitelské moci, verš 5.-6. znovu o člověku a celý žalm vrcholí veršem 10., který znovu opakuje úvodní zvolání: "Jak vznešené je tvé jméno po vší zemi."

Bezbrannost

Ústa nemluvňat a kojenců jsou pro mne symbolem bezbrannosti. Symbolem jejich

bezbrannosti je to, že nemají zuby. Ještě nemají jak kousnout, jak se zahryznout, jak si urvat pro sebe. A právě v té bezbrannosti je podle našeho žalmu Boží moc. Nemluví se a kojenci nás dospělí křesťani, moudré teology a zasloužilí bratry a sestry učí jednu ukličovou věc – Boží nepřátele nelze porazit naší mocí, ale naší bezmocí, protože v ní se projevuje Boží moc. To je jeden z leitmotivů bible. V bezmoci člověka se může projevit Boží moc. Tuto myšlenku podporuje i struktura žalmu, která lidskou slabost dává do protikladu s Boží mocí.

Vzpomeňme třeba na bizarní příběh o výběru bojovníků, kteří se zapojili do bitvy za soudce Gedeóna. Celý proces byl natolik nesmyslný, že nikdo nemohl zůstat na pochybách, že bitvu může vybojovat jenom Hospodin, protože vojáci jsou k ničemu. Vše vrcholí vyznáním apoštola Pavla, který v listu Galatským kontrast ještě vyhróti a řekne: *“Nežiji už já, ale žije ve mně Kristus.”*

Když miminko pláče, přivolává pomoc. Jednou jsme podle jakési příručky vyzkoušeli, ještě u Jonáše, nechat ho vykřičet. Nevím jak dlouho jsme seděli za zavřenými dveřmi a poslouchali, jak pláče. 10 minut? Připadalo mi to jako hodina. Tak intenzivní jeho volání bylo pro nás, kteří ho milujeme. Dětský pláč nám připomíná, že stejně máme i y volat na Hospodina, který miluje nás.

Vše je vzhůru nohama

Co ještě nám připomíná dětský pláč, podle Žalmu 8.? Že mocní tohoto světa v konfrontaci s nepřítelem Božím vlastně žádnou moc nemají, a to, že jen bezmocní mohou obstát, protože obstojí v moci Boží. Připomínají nám, že není větší zlo v církvi, než když někdo z lidí uvěří, že právě on musí církev zachránit, že on je povolán ji spasit. Církev potřebuje bezmocného vůdce, kterému nezbyde než spolehnout se na Boží moc. *“Ten, kdo chce mezi vámi být první, ať je poslední”* říká Kristus. Dětský pláč nám připomíná, že církev nepotřebuje peníze z církevních restitucí ani žádné jiné. Že nejsilnější je v okamžiku, kdy je nejslabší. Plně souzním s Petrem Chelčickým, který říká, že sieť viery pravé potrhaly ty dvě veliké velryby – Sylvestr a Konstantin. Potrhala ji totiž moc.

Kraličtí říkají ve výkladech k šestidílce: *“Při dítkách prvé než co ústy promluvíti mohou, spatřuje se i Božská k lidskému pokolení dobrotivost i moc v předivném jich opatrování a chování.”*

Život je mocnější než smrt

A ještě třetí věc nám děti připomínají – narození miminka je triumf života nad smrtí. Když vidím novorozeňátko, zní mi v hlavě slavný název knihy Viktora Frankla, ve které reflektuje svou zkušenost vězně koncentračního tábora. A přesto říci životu ano. Církevní otcové tento verš vztahovali na narození Krista, aby nám ukázali, že právě v něm opravdu život zvítězil nad smrtí.

Závěr

Profesor Jaro Křivohlavý říká: *“Ve sboru, ve kterém nepláčou děti, by měli plakat dospělí.”* Vždycky jsem ten výrok chápal jako jemný štulec těm, kdo krčí obočí a dělají pšt na maminky, které dělají co mohou, aby své děti udržely jakžtakž v klidu. Ale on má ještě hlubší rovinu. Až se příště rozlehne kostelem dětský pláč (a možná to bude již za několik minut) připomíná nám tři věci – v lidské bezmoci se může projevit Boží moc, mocní a sebevědomí tohoto světa stejně z pohledu věčnosti nic nezmožou, a hlavně – že život je mocnější než smrt. Amen.